

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr

V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnine in oznanila (insertate) prejema upravnništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 105.

V Ljubljani, v ponedeljek 8. maja 1893.

Letnik XXI.

Militarizem — obsojen.

V soboto zvečer dobili smo iz Berolina lakonični telegram: Vojaška predloga odklonjena, državni zbor razpuščen! — Vse nasilje nemško-pruske vlade, dobiti večino v drž. zboru za svoje vojaške predloge, bilo je brez uspeha. Z večino 210 glasov proti 162 zavrgla je zbornica vladni vojaški predlog.

Ni čuda, da so tako storili zastopniki ljudstva. Po tej predlogi bi se namreč pomnožila nemška vojska na leto za 60.000 mož; to pa se pravi: 60 milijonov davka več na leto. Vsi vestni, za blagor z davki preobloženega ljudstva vneti poslanci so se morali upreti tej zahtevi, pokopali so predlog, a vlada je takoj razpustila državni zbor.

Ta dogodek je važen in njegov pomen sega čez meje nemške države.

Znano je, da se v nobeni državi militarizem ni razvil tako pogubonosno, kakor ravno v Nemčiji in da so zaradi tega davki za vojaštvo ogromni. Najboljše moči odtegujejo se delu in zato vedno bolj peša blagostanje davkoplačevalcev. Nemško državo skoval je Bismarck na podlagi načela: Sila je več nego pravica! In taka država se ohrani tudi le s silo; zato pa se v nemškem državnem zboru leto za letom ponavljajo vedno nove in vedno večje denarne zahteve za vojaštvo.

Ta dogodek pa tudi ni brez pomena za Avstrijo, vzlasti t ozirom na trodržavno zvezo. Kolikor več namreč Nemška žrtvuje za svojo vojsko, toliko bolj ima tudi pravico, zahtevati, da žrtvujejo tudi njeni zavezniki več za svojo vojsko. Ako bi bila torej vojaška predloga vsprejeta v nemškem državnem zboru, kmalu bi tudi v dunajski in rimski zbornici zahtevali novih večjih svot za vojaške potrebe.

LISTEK

Trojiški vrh.

(Slika iz notranjskih gor. Napisal A. V.)

(Konec.)

Nekaj čudnega se je okoli mojih nog jelo ovijati, pogledam in hipno odletela je boginja Fantazija, kamor ji bore človeče ne more slediti; lep, skoro 1 meter dolg modras pa se je poigraval z mojo obutvijo, izvestno tudi znanstvo z mesenim delom mojih nog storiti želeč. Revež smilil se mi je sicer, ker sem mu morda ravno zasedel vhod v njegov dom v razpoki starega zidu ter me je hotel s svojim škrtanjem in sikanjem čisto nedolžno samo prepoditi, a kaj sem hotel, poginuti je moral. Za moje življenje moral je on svoje dati, saj posledica vsacega boja med človekom in strupenim gadom je smrt dvonožca ali golazni, ali obojih. — Šén listov in šepetanje nehale je . . .

Prošla je vsa lepota in slava romarske cerkve, pokopan leži lep dom, samo razvaline svedočijo kraj, kjer so darovali nekdanji svečeniki sv. daritve. Tiha in zapuščena je okolica, zvonik in stene in altariji zrušili so se ter razbili se v padcu v tisoče kosov, katere so v dobi let dež, sneg, led in burja še bolj razdrobili ter jih je sadnja odnašala po bregu nizdol. Oprava se je kdo vé kam zgubila in

Odklonitev te predloge pa nam kaže, da vedno bolj prodira tudi med vplivnimi krogi prepričanje, da je militarizem ena najhujših ran na telesu moderne države in da bo militarizem, ki naj po modernih nazorih ohranja državo, najhitreje, kakor Moloh sam, uničil države, ki le pod njegovim okriljem iščejo varstva.

Deželni zbor kranjski.

X. seja dne 5. maja.

(Konec.)

Poslanec Luckmann v imenu finančnega odseka poroča o zgradbi nove bolnice v Ljubljani. Deželni odbor je vsled naročila dež. zbora kupil od knezoškofijskega ordinarijata 12 oralov in 297 štir. sežnjevo obsežno parcelo, ležečo med Ljubljano in krajno cesto za šentpetersko vojašnico za 28.500 gld. Z gosp. J. Gorupom se je kupna pogodba gledé sedanjega bolniškega posestva sklenila dne 24. jan. 1893. Dežela kranjska proda poslopje in vrtno parcele za 120.000 gld

Po načrtih arhitekta Waidmanna ima paviljon za medicinski oddelek 100, za kirurški 110, za dermatologični 56, za okulistični 34 postelj. Bolnični zdravniki in zdravstveni svet pa so se izrekli, da bode v novi bolnici premalo prostora. Bolnično ravnateljstvo je razjasnilo, da je na vsak način treba pomnožiti število postelj za medicinski, kirurški in okulistični oddelek, ker je v zimskem času moralo več bolnikov ležati na tleh. Deželni stavbeniki urad je vsled naročila deželnega odbora prenapredil prvotni načrt, po katerem bi se prostor pri medicinskem paviljonu povečal za 23 postelj, pri kirurškem za 16 in pri okulističnem za 12. Troški za to razširjenje bi znašali po proračunu 14.000 gld.

Kar se tiče kurilnih naprav, so se izrekli večšaki, naj bi se vpeljala osrednja kurjava, ki bi bila

razmerno mnogo cenejša od sedanje in se je dobro obnesla v bolnici v Inomostu. Troški za tako centralno napravo bi znesli 129.000 gld., torej 61.000 več, kakor po prvotnem načrtu.

Kar se tiče razsvetljave, je deželni odbor mnenja, da vprašanje o plinovi razsvetljavi še ni godno, ker bi troški za instalacijo znašali 33.000 gld. Kedar bi morda mesto vpeljalo električno razsvetljavo, potem bi bilo mogoče deželno bolnico iz mestne centralne postaje preskrbljevati z električno lučjo.

Zgradba javne deželne hiralnice je v interesu dežele in občin, kajti bolnično ravnateljstvo že več let naglaša v svojih poročilih, da je zaradi tega prenapolnjena bolnica, ker občine ne prevzamejo neozdravljivih bolnikov v domače oskrbovanje, temveč bolniki ostajajo po več tednov v bolnici. Ako bi se neozdravljivi bolniki oddajali v hiralnico, dobilo bi se več prostora v bolnici in dežela bi si prihranila mnogo oskrbnih stroškov, ker je oskrbovanje hiralcev mnogo cenejše. Hiralnica bi se zgradila poleg bolnišnice, s katero bi se lahko spojila gledé kuhinje, perilnice in uprave. Troški zgradbe bi znesli do 50.000 gld., kranjska hranilnica je obljubila v ta namen 20.000 gld.

Troški za novo bolnico in hiralnico so v istini ogromni, kajti proračunjeni so na 573.000 gld., in sicer zidarska dela 118.850, tesarska 38.150, strešna 8230, kleparska 6400, kamnoseška 13.200, železo 13.220, mizarska 13.530, ključavničarska 9500, pleškarska 10.300, steklarska 3850, slikarska 2605, kanalizacija 8250, polaganje poda 17.908, mizarska dela v prisilni delalnici 2962, kuhinja, gospodarska poslopja in kapela za usmiljene sestre 50.000, razširjenje za 51 postelj 14.000, drvarnica, ledenica, vrti, ograja itd. 25.000, osrednja kurjava 129.000, stavbišče 28.500, honorari za načrte 9545, hiralnica 50.000 gld. Finančni odsek se nadeja, da se bodo dela ceneja oddala.

odnesla, komaj da še slabi ostanki zidu spominjajo, da je tu visoko na gori stal nekdanji veličasten božji dom; potomci onih, ki so pomagali ga staviti, pa v ubozih nizkih kraških kočah v ravnini živé ter so v svoji bedi že skoro pozabili delo svojih pobožnih prednikov.

Še en rod in pozabljena bo popolnoma romarska cerkev, ne bo več sledu o razvalini, le kup prhljih, sivih kamenov kril bo kraj, kjer je stala nekdanj slovita romarska cerkev sv. Trojice na Trojiškem vrhu.

Kratek čas še šepetali bodo listi borega grmiča, rastla še bohotna trava iz razpoke, a s popolno razpalo razvalino se bode tudi njih čas s svojo kruto, smrtno roko dotaknil ter bodo neizogibni usodi vsega stvarjenja se klanjajoč, morali poginuti . . .

. . . In ko sedim zopet v mestnih zidinah, ko se oziram za prekrasne mesečne noči skozi okno po bārju, ko se gosta megla vlega po zemlji ter slišim brlzigajoče glasove ptic-selivk, zdi se mi, da čujem iz daljne Pivke zvonove cerkve sv. Elija tako milo na uho mi brneti, zdi se mi, da slišim srebrno-čiste glasove iz zvonika razpale romarske cerkve na sv. Trojici oglašati se, zdi se mi, da se družijo miljeni glasovi v ljubko prosočih, v srce segajočih prelepih akordih, kot da me vabijo k sebi, k sebi v prekrasni, divni njih raj! Konečno pa zdi se mi, da polagoma utihnujejo, samo čarobni glas romarske cerkve na Trojiškem vrhu se še glasi ter poje:

„pozdravljen, pozdravljen samski ti romar iz bele Ljubljane“!

Iz tužnega srca vzdihnem i jaz: „Pozdravljena, pozdravljena pivska dolina, pozdravljene cerkvice moje, pozdravljena bedna od mene nad vse ljubljena skalna kraška tla!“

D o s t a v e k.

Ko se je pisatelj spominjal s svojim delcem romarske cerkve na vrhu sv. Trojice, ni mislil, da bode tako urno i razvalini konec pel. Kakor se blagoizvolijo spominjati cenjeni čitatelji „Slovenca“, poročalo se je pred kratkim iz Pivke, da so se Trnjani ujunačili ter si gradé novo cerkev, v kar so z neizrečenim trudom in nevarnostjo z vrha sv. Trojice v dol prevažali kamene stare razrušene romarske cerkve. Čuditi mora se vsakdo nad vztrajnostjo in pogumom vrlih župljanov, tembolj ker domuje v kraških kočah beda zbék mnogih nemilih nasledkov elementarnih sil. Potreba in prava pobožnost dovela je pa ljudstvo do tega, da si bo začelo staviti silno potreben nov božji dom, kajti cerkvice sv. Elija je pač premala za veliko, čez 1200 duš broječo kuracijo. Svojega spiska ne mogel bi torej pisatelj z boljšim dostavkom končati, nego da se obrača do slavnega občinstva s ponižno prošnjo, naj se obilo z dobrotnimi prispevki za zidanje nove cerkve sv. Trojice v Trnju spominja, saj taki darovi so najbolje naložena glavnica.

Dohodki za te zgradbe so: skupilo za staro bolnico 120.000 gld., donesek kranjske hranilnice 60.000 za bolnico in 20.000 za hiralnico, donesek ljubljanskega mesta 36.000, skupilo za infekcijsko bolnico 7000, skupaj 243.000 gld., torej primanj-ljeja 330.000 gld., ki naj se pokrije v teku 4 let iz deželnega zaklada. Finančni odsek predlaga:

1. Pogodbi z gosp. J. Gorupom gledé prodaje stare bolnice in s knezoškofjskim ordinarijatom gledé nakupa stavbišča se vzameta na znanje.

2. Razširjenje paviljonov za medicinski, kirur-gični in okulistični oddelek se odobruje.

3. Deželni odbor se pooblašča za vpeljavo cen-tralne kuritive v vseh paviljonih, kuhinji in perilnici in za oddajo del na podstavi predloženih ponudb s pristavkom, da se od podjetnika po pogodbi zago-tovi označena korist te kuritive in dobra funkcija na-prave.

4. Deželnemu odboru se naroča, da pogodbo z redom usmiljenih sester gledé zgradbe kuhinje, gospodarskih poslopij in kapele v toliko premeni, da se vsled vpeljave centralne kuritive v teh po-slopjih dosežen prihranek odtegne od pogojenih 50.000 gld.

5. Deželnemu odboru se naroča, da preskrbi načrt za hiralnico s prostorom za 50 moških in 50 ženskih hiralcev s stroški v najvišjem znesku 50.000 gld., da odloči stavbišče poleg bolnice in eventualno prične z zgradbo.

6. Kranjski hranilnici se izreče zahvala za donesek k stroškom za hiralnico.

7. Deželni odbor se pooblašča, da skupili za staro bolnico in infekcijsko bolnico, doneska mesta ljubljanskega in hiralnice, kakor tudi iz deželnega zaklada dovoljene kredite porabi za novo bolnico in hiralnico; ob enem se mu naroča, da v prihod-njem zasedanju gledé nadaljnjega pokritja stroškov stavi primerne nasvete.

Poslanec dr. vit. Bleiweis podpira predlog fin. odseka, vendar trdi, da bo premalo prostora imela nova bolnica. Osebito mu ne ugaja, da bi bila nova hiralnica poleg bolnice, ker takoj bo prenapolnjena hiralnica. Sploh bi po njegovem mnenju bilo umestno, da bi se hiralnica poleg novega zavoda za gluho-neme zgradila ter da bi se oskrbovanje hiralcev vršilo v lastni režiji. Pogreša sploh v poročilu, da ni nič povedanega, ali se misli oskrbovanje bolnikov v lastno režijo vzeti ali ne, ter upa, da bo dež. odbor še to sporočil. Nadalje poudarja potrebo, da se inkorporira vodmatska vas v ljubljansko mesto, ker vodmatska občina nikakor ne bo mogla zado-stovati vsem zahtevom, krajne policije, krajne raz-svetljuje i. t. d. Zato želi, da se dež. odbor tudi s tem vprašanjem takoj bavi in potrebo za inkorporacijo preskrbi. Priporoča tudi centralno kuritev, ker bo s tem na leto se mnogo prihranilo pri kurjavi.

Konečno stavi sledeče resolucije:

1. Dež. odboru se naroča, da izposluje od dež. vlade izdatno podporo za zgradbo obširnejše porod-nišnice.

2. Dež. odbor naj vse potrebno ukrene za in-korporacijo vodmatske vasi v mesto ljubljansko ter naj o tem v prih. zasedanju poroča.

Na to se oglasi poslanec Klun, ki v daljšem govoru utemeljuje predlog, da se nova bolnišnica zgradi po prvotnih načrtih arhitekta Waidmanna, po katerih bi se stroški izdatno znižali. Govor in dotični predlog priobčujemo na drugem mestu.

Predloga finančnega odseka so zagovarjali dr. Vošnjak, Šuklje, baron Schwegel in poro-čevalec Luckmann. Preminjevalni predlog poslanca Kluna je ostal v manjšini z glasovi narodno-kon-servativnih poslancev; vsprejeti so bili predlogi fi-nančnega odseka.

Nova bolnišnica.

Govor poslanca Klun-a o novi bolnišnici v X. seji deželnega zbora dne 5. t. m.

Visoki deželni zbor!

Kakor je omenjal že g. predgovornik, plete se naprava nove bolnišnice že skozi 6 let v tej slavni zbornici. Sprožena je bila namreč leta 1887, ko je bilo treba v stari bolnišnici večjih poprav in novoga poslopja za infekcijske bolezni. Nujne potrebe za napravo nove bolnišnice ni bilo nobene; sedanja je sicer že stara, ali z nekaterimi popravami in dozi-danji bi bila prav lahko trpela še veliko let. V po-ročilih se je pač omenjalo, da jo iz zdravstvenih ozirov vlada sili iz mesta; ali to nas nikdar ne bi bilo prisililo k zidanju nove bolnišnice, ker bi bili

slavni vladi lahko odgovarjali, da najprej pometa pred svojim pragom. Dokler pa ona ne premakne vojaške bolnišnice, ki je še veliko bolj sredi mesta, kakor deželna, dokler imajo na Dunaju javne bol-nišnice v svoji sredini, tako dolgo bi gotovo tudi nas ne mogli pripraviti, da se z bolnišnico umak-nemo drugam.

Za ta sklep so bili merodajni drugi oziri, oziri na korist ljubljanskega mesta, ki bi se rado raz-širilo, rado prostje dihalo. Ko je bilo treba torej več obširnejih poprav in nove bolnišnice za infek-ciozne bolezni, se je začelo misliti in prevdarjati, ali bi ne bilo morda mogoče, napraviti čisto nove bolnišnice zunaj mesta in s tem vstreči iskreni želji ljubljanskega mesta? Vsi brez izjeme smo bili tedaj vneti za to misel, ali le s pridržkom, da bi nova stavba dežele ne prišla prehudo.

Deželni odbor je napravil prvo poročilo do de-želnega zbora, ki ga najdete kot 54. prilogo v 27. zvezku stenografičnih zapisnikov. V tem poro-čilu deželni odbor obširno razpravlja to vprašanje in troške, ki bi jih nova stavba prizadejala in ki bi znašali 165.083 gld. ter sklepa:

„Da take ogromne svote dežela sama zmagati ne more, je pač umevno, in ta projekt uresničiti bi se mogel le potem, ako tudi drugi faktorji z doneski pomorejo stavbinskemu zakladu. Razven za deželo je posebno za mesto ljubljansko največje ko-risti, da se bolnišnica z Dunajske ceste odpravi ter tako omogoči razvoj in regulovanje mesta na tem ugodnem kraju. Zaradi tega upati je tudi po vsi pravici, da bode Ljubljana k stavbinskim stroškom prispevek dovolila. Dalje je v interesu bolnišnici so-sednih posestnikov, da se bolnišnica opusti, ker bi vsled tega gotovo vrednost njihovih posestev posko-čila. Tedaj je tudi od te strani pričakovati pomoči. Slednjič je upati, da bi še kranjska hranilnica, ki vsa humanitarna podjetja radodarno podpira, za zgradbo prvega deželnega dobrodelnega zavoda do-nesek dovolila.“

Razprava o tej stvari vršila se je v deželnem zboru dne 17. januarja leta 1888; poročevalec je bil dr. Bleiweis, ki je reč pojasnoval na vse strani in konečno obveljali so od njega v imenu finančnega odseka stavljeni predlogi, katerih prvi se glasi:

„Visoki deželni zbor naj sklene:

1. Ž ozirom na neodstranljive nedostatke in pomanjkanje prostora v sedanji bolnišnici, dalje z ozirom na to, da je za napredek, razširjatev in lep-šavo glavnega mesta neobhodno potrebno, da se umakne bolnišnica iz sedanjega prostora, sklene de-želni zbor, zgraditi novo bolnišnico na drugem in primernem kraju mesta, ako se zdolej pod a) in b) omenjene razprave ugodno izvrše.

V izpeljavo tega sklepa pooblašča se namreč deželni odbor:

a) dogovoriti se z mestno občino ljubljansko in s posestniki, ki imajo hiše in zemljišča blizu bol-nišnice, gledé doneskov k stavbenemu zakladu za zgradbo bolnišnice na drugem mestu;

b) prositi slavno kranjsko hranilnico podpore v ta humanitarni namen in

c) prihodnjemu deželnemu zboru poročati o vspehih teh obravnav, eventualno nakupiti primeren stavben svet ter predložiti načrte in proračune troškov za zgradbo novo bolnišnice.“

V jeseni istega leta 1888 predložil je deželni odbor slavnemu zboru novo poročilo, ki se nahaja v 28. zvezku stenografičnih zapisnikov (priloga 28) in v katerem odbor naznanja, da je sicer ogledoval razna stavbišča, kupil pa ni nobenega, ker se niso vresničili pogoji, ki so imeli biti merodajni za pre-maknitev stare bolnišnice. V tem poročilu naznanja deželni odbor:

„Iz tega poročila se kaže, da niti kranjska hra-nilnica, niti ljubljansko mesto, niti lastniki sosednih hiš niso dali nobenih doneskov k stavbenim troškom nove bolnišnice. Kranjska hranilnica pa je iz-rekla, da le v tem letu ni mogla dati večje pod-pore, da pa se bode po nastopu boljših razmer zopet pretresovalo to vprašanje. Tudi za staro bol-nišnico se ni oglašil gotov kupnik. Ker bi pa troški za zgradbo nove bolnišnice znašali nad 300.000 gld., znesek, katerega ne bi mogla prina-šati dežela sama, zato deželni odbor ni kupil stavbišča, niti ni izdelati dal stavbenih načrtov za novo bolnišnico.“

V zboru je bila ta reč rešena v 5. seji 25. sep-tembra 1888 in soglasno se je pritrdilo nasvetom barona Svegeljina, ki je bil predlagal, da se

zbornica drži svojega dne 17. januarja t. l. stor-jenega sklepa, s katerim je bilo sklenjeno, zidati novo bolnišnico, ako dežela dobi zadostno podporo in bi ji ne bilo treba plačevati vseh 165.083 gld.

Leta 1889 došla je deželnemu zboru priloga 44, v kateri deželni odbor poroča, da je obljubila hra-nilnica za novo bolnišnično stavbo 60.000 gld. in da so imeli zdravniki neko posvetovanje, pri kate-rem so se gledé nove stavbe izrekli za paviljonski sistem in priporočali, kaj naj se zida. Deželni odbor je dotične izjave izročil stavbinskemu uradu, kate-remu je ob enem naročil, sestaviti načrte in pro-račun.

„Pri izdelovanju načrtov pokazalo se je,“ pravi dotično poročilo na strani 259, „da bi bili troški nedosežni, ako se vsem predlogom bolniških zdravnikov vstreže.“

Zaradi tega deželni odbor ni hotel sprejeti vseh dotičnih nasvetov, ampak je naročil stavbinskemu uradu število zahtevanih postelj nekoliko znižati, da bi dežela ne imela večjih stroškov, kakor se je prej sklepalo, ter je konečno priporočal deželnemu zboru, da naj sprejme naslednji nasvet:

„Deželnemu odboru se naroča, da prihodnjemu deželnemu zboru predloži natančne načrte in pro-račune o troških za stavbo nove bolnišnice in pri tem z ozirom na deželne finance skrajno štedi.“

O tej stvari poročal je baron Svegelj v tri-najsti seji dne 18. novembra in v imenu finančnega odseka nasvetoval naslednji predlog, ki je ob-veljal brez ugovora:

1. Zgradba nove deželne bolnišnice dovoljuje se na prostoru, ki je bil v ta namen kupljen, le s tem pogojem, da se stavbena glavica po izločitvi stroškov za infekcijsko bolnišnico še pred pričetkom gradnje popolnoma preskrbi in zagotovi. V to stavbeno glavico naj spada kupnina za sedanje bol-nišnico v znesku 120.000 gld. in od kranjske hra-nilnice za bolnišnično zgradbo podarjeni znesek 60.000 gld. Dežela daruje razven tega za novo stavbo, ako bi se pokazala neobhodna potreba, 100.000 gld., v kateri znesek pa se imajo všteti troški za že kupljeno stavbišče, in ki se ne sme prekoračiti. Da se do-polni stavbeni zaklad, zanašati se je na primeren in zdaten donesek ljubljanskega mesta, ki naj si ga zagotovi deželni odbor s potrebnimi razpravami.“ (Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. maja.

Ogerska proticerkvena politika.

V ogerskih ministerstvih pridno izdelujejo proticer-kvene predloge. Ko je bil cesar v Budimpešti, mu je predložil učni minister v predsankcijo načrt za-kona o svobodnem izvrševanju bogočastja vseh ver. S tem zakonom se bode le pospešil sektizem. Sicer se pa kaj čudno sliši, ko se sedaj govori o svobod-nem bogočastju, ko se katoliška cerkev vklepa v ve-rige na Ogerskem in se že delajo priprave, da se omeji njen vpliv v šoli. Ogerski državniki so menda pripravljeni, vsaki drugi veri dati popolno svobodo, jedino katoliški ne. V pravosodnem ministerstvu je pa že izdelana predloga o civilnem zakonu, sedaj jo ima le še potrditi ministerski svet. S predlogo se uvaža popolni civilni zakon, kakor ga imajo v Nemčiji in Franciji, in dovoljuje ločitev zakona. Zastonj so nekateri katoliški krogi opozarjali, da bi španski način sklepanja zakonov popolnoma zadoščal državnim zahtevam. Na Španskem se je ohranila cerkvena poroka, h kateri se pa pošlje državni uradnik, kateri vpiše zakon s podpisi ženina in ne-veste ter dveh prič. Ogerski liberalci pa s tako uredbo niso zadovoljni, temveč hočejo vzeti zakonu zakramentalni značaj in ponižati ga v navadni uradni akt.

Ogerski parlament je že truden in pojde kmalu na počitnice in se snide zopet v septembru. Nekaj časa se je govorilo, da bode parlament zbo-roval tudi po letu, da se začne posvetovanja o cer-kvenih predlogah v odseku. Vlada bi bila tudi še nekatere nove predloge predložila v poletnem zase-danju. Poslanci pa niso imeli posebnega veselja, po letu zborovati, in vlada je tudi rada popustila po-letno zborovanje, ker ni nikakor še gotova svoje zmage s cerkvenimi predlogami. V minulem zase-danju pa zbor ni družega dosegel, kakor povišal

Kako Mažari spoštujejo nagodbo?

Iz Zagreba, 20. aprila.

Ko je pri zadnji volitvi v tretjem kotaru mesta Zagreba zmagala zedinjena opozicija, čudili so se spočetka vladni listi, kako se je moglo to dogoditi, kasneje pa so napadali in obrekovali opozicijo po stari navadi. Ta zmaga se je mogla dogoditi po mnenju teh ljudij le z nasilstvom opozicijskih strank in pa vsled neumnosti same vladne stranke, češ, da ni dovoljno agitirala. Ali jedno in drugo ni resnično.

Kdo more verjeti, da bi današnja vlada dopustila, naj opozicija z nasilstvom kaj izvede, saj delovanje te stranke spremlja neprenehoma oistro okó redarstva, in najmanjši nered bi bil zadostoval, da se je volitev ustavila.

A da vladna stranka ni bila nemarna pri tej volitvi, vidi se iz tega, da je imel vladen kandidat letos dva glasa več, nego lani, namreč 168 glasov, dočim lani samo 166. Lani vladni kandidat ni imel protivnika, letos se mu je pa postavil po robu ter dobil 177 glasov, kateri lani niso bili oddani.

In to so glasovi svobodnih meščanov in umirovljenih činovnikov. Vsi aktivni činovniki so pa glasovali za vladnega kandidata kot jeden mož, dobro vedoč, kaka osoda jih čaka, če ne izvrše volje višjih. Samo jeden se je obotavljal, glasovati proti vladnemu kandidatu, a drugi dan je bil že iz službe odpuščen. Je-li je to nemarno delovanje vladne stranke?

Nobeden tega ne veruje, le sramota se je morala na ta način malo prikriti, ker je tako iznenada prišla.

Opozicija je zmagala, ker je bila složna in ker je vsak storil svojo dolžnost. Vrh tega pa je bil vladen kandidat dr. Pliverić že zaradi tega neprikljubljen, ker je prestopil iz opozicijskega tabora v vladen.

Tudi ta breznačajnost se je kaznovala, in kar morda sam kandidat ni pričakoval, se je zgodilo, da je vkljub podpori od vladne stranke padel.

Dober nauk za vsakega prevrtljiveca. Narod dobro pozná svoje ljudi ter zná ceniti tudi izjave dotičnih poslancev, ki mnogo obetajo, a nič ne izpolnijo, kar jim je seveda tudi večidel nemogoče.

Tako je prof. Pliverić obetal, da bode posredoval med hrvatsko vlado in hrvatskimi poslanci, da se nagodba natanko izpolnjuje. Pa kaj se je zgodilo ravno te dni? Po nagodbi so sicer finančialni činovniki podvrženi ogerskemu ministru financij, ali so pri vsem tem vendarle bili dozdaj v posebnem statusu kot hrvatski finančialni činovniki, vzdržala se je tedaj tudi v tem oziru neka samostanost. Zdaj je tudi ta sicer navidezna neodvisnost odstranjena na veliko škodo hrvatskih finančialnih činovnikov.

Na Ogerskem je bil status teh činovnikov že pred nekimi leti vreden, dočim se na Hrvatskem ni uvel. Zdaj se pa naenkrat uvrščujejo naši činovniki po ogerskem statusu, in mnogi, ki na Hrvatskem že dlje časa služijo, so v činu zapostavljeni za ogerskimi, ter bodo tako zopet Mažari mogli dobiti pri nas vsa boljša mesta. Je-li se to pravi nagodbo vzdržati čisto?

Ravno pretečeni teden pa se je dogodil drugi slučaj. Reški guverner grof Batyani je obiskal vse luke hrvatskega Primorja, češ, da pregleda stanje mornarice in luke same, kar bi imelo biti v zvezi z ono podporo, katero je namenila ogerska vlada dati posestnikom ladij. Proti temu ne bi imel nobeden nič, ko ki se reški guverner pri tej priliki ne bil ponašal kot guverner celega Primorja, kar po nagodbi ni bil nikdar in tudi biti ne more, če tudi ga „Narodne Novine“ za takega proglašujejo. Vendar pa se je povsod kot takega kazal, kajti kamorkoli je prišel, povsod so ga tudi hrvatske avtonomne oblasti sprejemale kot pravega guvernerja, a sam je pregledaval celó avtonomne urade hrvatske.

Ni-li to očiten dokaz, kako Mažari hočejo s silo hrvatsko Primorje spraviti v svojo oblast, da morejo potem tudi tukaj vladati po svoji volji.

Najpoprej so le-to Primorje prepustili samemu sebi, da je popolnoma osiromačilo, le Reko so negovali, zdaj pa, ko narod zares že pomoči potrebuje, laskajo se mu ter obetajo pomoči, a narod ves zdivjan zaradi siromaštva, oklepa se teh zamamljivih obljub. Kako slab politik je dr. Pliverić,

če je mislil, da bi mogel s svojo besedo zaustaviti napredovanje mažarske pogoltnosti, bodisi že na kateremkoli polju.

Le kadar izprevidi ves narod, kam na tak način jadramo, moglo bi se na bolje ohrniti, pojedine osebe pa nise zmožne teh okolnostij spremeniti, a najmanj na tak način, kakor je hotel to rektor in profesor državnega prava, dr. Pliverić.

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. maja.

Kmetijski domovi. V liberalnih krogih je velik strah, ker se kaže, da bo baš Dolenja Avstrija prva, v kateri se vpelje zakon, s katerim se omeji razkosavanje zemljišč. Vlada je zboru predložila dotični predlogi in zbor jih je predložil posebnemu odseku. Že volitev v odsek je pa pokazala, da je pričakovati, da se predlogi vsprejmeta, kajti večina odsekovih članov je zanje. Židovska glasila tožijo, da tisti detelni zbor, ki je nekaj korakal na čelu napredka, sedaj prvi hoče vsprejeti naredbe, ki bodo ovirale promet. Seveda žide jezi, če ne bodo mogli trgovati s posestvi in pri tem goljufavati in odirati. Omejevanje razkosavanja zemljišč je neobhodno potrebno, kajti srednji kmetijski stan je najboljše opora države. Če bi se v tem oziru kaj ne storilo, pridemo v kratkem tja, kjer so že nekatere druge, pred vsem industrijske države, da je srednji stan popolnoma zginit, in so le še bogatini in be-rači. Želimo, da vlada še drugim deželnim zborom predloži podobne predloge in da potem pri tem še ne ostane, temveč pripravi še druge predloge v korist našemu kmetijstvu.

Mladočeški vpliv na Moravskem se širi, če tudi počasi. Ne bilo bi pametno, prikrivati to dejstvo. Konservativci se še vse premalo gibljejo. Posebno je potrebno narod bolj poučevati, da se ne usede liberalcem na limanice. Kakor drugod, tudi na Moravskem v konservativnih krogih vlada neka malomarnost, kakor bi prav ne spoznali nevarnosti, ki jim preti. Taka malomarnost je bila kriva, da so na Češkem najprej na kmetih, potem pa še v mestih Mladočehi prevladali s svojim vplivom. V Prerovu je bil te dni poslanec Hoch sklican volilen shod. Shod je bil jako slabo obiskan. Posebno konservativnih volilcev ni bilo videti. Tako se je pripetilo, da so Mladočehi na tem shodu bili v večini. Poslanec je ponašnjeval, da je mladočeška politika škodljiva, da Mladočehi s svojim radikalizmom nikdar ne dosežejo češkega državnega prava. Stvari se poprej ne zboljšajo, da se Čehi poprimajo konservativne politike in se osnuje prejšnji železni obroč desnice. Volilci s temi pojasnili niso bili zadovoljni in so močno ugovarjali. Naposled so pa v posebni resoluciji pozvali poslanca, naj pristopi mladočeškemu klubu.

Proticerkvena politika na Ogerskem. Vlada dobro čuti, da nema večine naroda za seboj za svoje proticerkvene predloge in da se njena moč opira le na krivične volilne rede in na pritisk pri volitvah. Da bi pa svet preslepila, da narod zares odobruje njeno politiko, agituje po komitatskih in občinskih zastopih, da izrekajo zaupnice njeni cerkveni politiki. V teh zastopih imajo župani in veliki župani velik vpliv in torej ni čuda, če se povsod dobi vladna večina, vsaj so ti možje le vladno orodje. Židje in liberalci pa tudi ne drže križem rok, temveč kaj marljivo agitujejo za vlado mej prebivalstvom in pri tem ne štedijo denarja. Katoliki se tudi gibljejo, ali bi vendar bilo želeli še večje živahnosti, ker sicer se je le bati, da se vladi posrečijo njeni cerkvi sovražni naklepi. Moč židovskega denarja je velika.

Nemška vojaška predloga. Upanja je jako malo, da bi se nemška vojaška predloga vsprejela ali pa vsaj Huenov predlog, za kateri se je izrekla tudi vlada. Pri poslednjem posvetovanju poslancev katoliškega centra izreklo se je samo šest poslancev za Huenov predlog. Posvetovanje je bilo tako burno, da je grof Ballestrem odložil predsedstvo. Koliko katoliških poslancev bode glasovalo za Huenov predlog, se pač iz tega posvetovanja ne more sklepati, ker je mnogo članov katoliškega centra manjkalo, kajti baš tedaj je bila seja deželnega zbora, pri kateri so bili. Vlada je pričakovala, da se alzaški poslanci ne udeležijo glasovanja o vojaški predlogi. Bili neso prišli ob začetku zborovanja v Berlin. Sedaj so pa vendar že vsi v Berlinu in

bodo razen jednega vsi glasovali proti vsakemu povešanju vojske. Ker je grof Caprivi se izjavil, da zvezne vlade porabijo vsa ustavna sredstva, da se povekša vojna moč, je vsekako pričakovati, da se razpusti državni zbor.

Židovsko rovanje v Angliji. Anglija je dežela, v kateri dosedaj ni bilo protisemitizma. Kakor se pa kaže, bodo židje sami pripomogli, da se tudi v Angliji začne sovraštvo proti židom. Londonski višji rabinec in več drugih oseb, največ židov, se je obrnilo do londonske šolske uprave, da naj se veronauk v šolah več ne uči na verski, temveč neutralen način, da se ne kratijo interesi tistih, ki nima nobene vere, ali ki neso člani kake verske družbe in ne hodijo v cerkev, pa idejo božjo spoznavajo v resnici, božjo voljo pa v pravici. Ta peticija londonskih židov je pa mej krščanskim prebivalstvom vzbudila veliko nevoljo. Več oseb, ki precej veljajo v angleškem socijalnem, političnem in cerkvenem življenju, je šolski upravi izročilo spomenico, v kateri zahteva, da se otroci vseh starišev, kateri to žele, uče krščanskega veronauka. Nadalje se v tej spomenici zahteva, da veronauk uče le osebe, ki verujejo, da je Kristus Bog, kajti prava krščanska vera je podlaga pravi morali. Krščansko prebivalstvo londonsko se je pravočasno oglasilo, ni čakalo, da bi se uresničile židovske nakane, kakor na Dunaju, kjer se je že bil križ odstranil iz šole.

Vstaja v Braziliji. V državi Rio Grande do Sul zmagujejo vstajniki. Te dni so zopet otepli vladne čete. Jeden vladen polk je že prešel k vstajšem, drugi pa v kratkem preide. Sam vojni minister se je bil peljal v to pokrajino, da bi prevzel glavno poveljništvo vladnih čet. Povrnili se je pa že v Rio de Janeiro, ker se bajé z guvernerjem sporazumeti ni mogel. Ta država hoče vsekako postati samostojna in marsikaj kaže, da se jej prej ali slej uresniči želje. V drugih braziljskih državah je pa bajé mir.

Brazilijanski kongres se je predvčerajšnjim otvoril. Predsednik je v svojem govoru naglašal dobre odnose z drugimi državami. Finančne razmere so se izboljšale. Začnó se velika dela, s katerimi se pospeši naseljevanje. Konečno je predsednik izrekel željo, da se ohrani mir.

Vstaja na Kubi se je nepričakovano naglo končala. Najglavnejše čete vstajnikov so se udale. Tako vsaj poroča kubanski guverner španjski vladi. Če to poročilo ni malo preoptimistično, bode se kmalu pokazalo.

Cerkveni letopis.

Papež češkim romarjem.

Papež je odgovoril češkim romarjem na njih adresu to-le:

Nas so jako ganila vaša živa verska čutila, ki so, kakor pravite, vas pripeljala k Nam, da v svojem in imenu svojih sorojakov izrečete udanost in iskreno pokorščino. Ko gledamo vas, ki ste različnega rodu, pa vendar bratje po čuvstvih in mišljenju, spoznamo združujočo moč katoliške vere, ki brez razločka oseb in krajev, povsod jedna in ista, ki druži duhove in srca tako, da se v njej veliko število duš spaja v jedno dušo. Če se ta jedinstvo, kakor bi se to zgoditi moralo, prenese v državljansko življenje, bode to čudovito delovalo za javno blaginjo. Da ljudij združi in napravi odkritosrčen trajen mir v kakem mestu, v tem, kakor veste, se ne more primerjati nobena moč z vero, materjo pravičnosti in ljubezni, z ono vero, ki je prestavši toliko skušenj za vaših prednikov, prišla k vam po božji milosti v vsej popolnosti in čistosti. Apostolski Stoli je vedno skrbno podpiral češke katolike, da ohranijo to sveto vero in jih bode podpiral z vso svojo veljavo še nadalje. Osnovani smo v Rimu vzgojevališče za odlično češko duhovščino, da vam donaša zaklade svete vere ohranjene v večnem mestu, in blažene nauke, da s svojimi talenti in gorečnostjo brani katoliško vero, katero sta vam prinesla Ciril in Metod po tisočih težavah in jo še bolj vtrdi med vami. Podpirajte, ljubljeni sinovi Našo skrb in Našo naklonjenost do vas. Vsak izmed vas naj gleda, da gorečnosti vaše udanosti do apostolskega Stola ne ohrani samo, temveč jo še vedno bolj razvema in oživlja. Kar se tiče blaginje in razvoja Češke, verujte trdno, da bode toliko srečnejša, čim bolj bode častila in ljubila deviško Mater Božjo, varhinja češke kraljevine. Z božjo pomočjo bode

vedno ohranili to češčenje. Boga prosimo iz vsega srca, da ohrani mnogo let srečne presvetlega cesarja, vašega kralja, Njegovo rodbino, škofe, vso duhovščino in vaše sorojake vseh stanov in razredov. V ta namen dajemo vam kot predznamenje dobrot in zagotovilo Naše naklonjenosti apostoljski blagoslov.

Imena papežev po prerokovanju škofa Malahije.

(Spisal Jurij Benko.)

(Dalje.)

Urban VII. (1590—1590). „De rore Coeli“, („od nebeške rose“). Bil je preje škof v Rozi kalabrijski, kjer se nabira mana. Kakor rosa hitro mine, tako je tudi ta papež vladal le 13 dni. Radi njegove velike milosrčnosti in pobožnosti je žaloval za njim ves Rim.

Gregor XIV. (1590—1591). „De Antiquitate Urbis“, („od starosti mesta“). Rodom Sfoudrati iz Milana, ki je baje jako staro mesto, čigar začetek sega 400 let pred Kr. Vladal 10 mesecev in 10 dni.

Inocencij IX. (1591—1591). „Pia civitas in bello“, („pobožno mesto v vojski“). Vladal je le 2 meseca. V tej kratki dobi je skrbel zlasti za uboge v Rimu s tem, da jim je pridobil mnogo žita. Vpeljal je navado, da papeži naznanijo svojo izvolitev patrijarhom, nadškofom in škofom. Skrbel je mnogo za to, da se pokatoliči kalvinska Francija. Popreje je bil škof v Nikastru.

Klemen VIII. (1592—1605). „Crux Romulea“, („rimski križ“). Bil je iz rodovine Aldobrandini, katera izhaja baje iz časov mučeniške dobe v Rimu. V svojem grbu ima križ. Bil je vrl papež, ki je ves gorel za blagor katoliške cerkve. Zvedevši, da je izvoljen papežem, padel je na kolena in prosil Boga, naj ga hitro k sebi vzame, ako ni sposoben za to službo. Njegovo geslo je bilo: „Poglej na nas, o Bog naš varuh!“ Za njegove vlade je stopil v katoliško cerkev francoski kralj Henrik IV. Vladal 13 let, 1 mesec, 3 dni.

Leon XI. (1605—1605). „Undosus vir“, („valovit mož“). Iz rodovine Medici; preminul je kakor val, ker je vladal le 27 dni.

Pavel V. (1605—1621). „Gens perversa“, („sprijeni rod“). Iz rodu Borghese; v grbu je imel zmaja in orla. Ves čas svoje vlade se je boril s sovražniki sv. vere. Na Benečanskem je roval odpadnik Sarpi; na Angleškem pa je tako zvana „smodniška zarota“ katoličanom mnogo škodovala. L. 1610 je bil umorjen francoski kralj Henrik IV. Vladal 15 let, 8 mesecev, 12 dni.

Gregor XV. (1621—1623). „In tribulatione pacis“, („v motenju miru“). Ime tega papeža, kakor tudi prejšnjega, meri na tedanje 30 letno vojsko, ki se je začela l. 1618. Ta papež je ustanovil „Congregatio de Propaganda Fide“. Vladal 2 let, 5 mesecev.

Urban VIII. (1623—1644). „Lilium et Rosa“ („lilija in roža“). Iz rodovine Barberini; v svojem grbu je imel čebele, imajoče pred seboj lilije in rože kot hrano. Kot 19letni mladenič je postal že mašnik in potem je takoj upravljal jako važne posle v sveti cerkvi. Sredi burnih časov je bilo njegovo vladanje vendar le jako mirno in srečno za katoliško cerkev. Vladal 20 let, 11 mesecev in 21 dni. Lilija-cerkev; roža-svetna vlada sredi bojev.

Inocencij X. (1644—1655). „Jucunditas Crucis“ („veselje križa“). Iz rodovine Pamphili je postal papež v god povišanja sv. križa. Za njegove vlade je bil sklenjen westfalski mir. Vladal je 10 let, 3 mesece, 23 dni.

Aleksander VII. (1655—1667). „Montium custos“ („varh gor“). Iz rodovine Chigi; v svojem grbu je imel goro s šestimi robovi. Ustanovil je naprave, ki se imenujejo v cerkvenem pravu „montes pietatis“. Vladal je 12 let, 1 mesec, 15 dni.

Klemen IX. (1667—1669). „Sidus Olorum“ („zvezda labudov“). V konklaveju je dobil po srečki sobo „pri labudih“, iz katere je prišel kot zvezda katoliške cerkve. Napete razmere, katere so bile za časa njegovega prednika med papežem in Ludovikom XIV., so se zboljšale. Štejejo ga med najboljše papeže. Vladal je 2 leti, 5 mesecev, 19 dni.

Klemen X. (1670—1676). „De flumine magno“ („od velike reke“). Rodom Altieri je bil rojen v Rimu, ko je Tibera poplavlila mesto. Dasi je bil že 80letni starček, ko je zasedel stol svetega Petra, vendar ni bil prost nečimernosti. Vladal 6 let, 2 meseca, 23 dni.

Inocencij XI. (1676—1689). „Bellua insatiabilis“ („nenasitljiva zverina“). Iz rodovine Odescalchi; v svojem grbu je imel leva in orla. Zapletel se je v precej hudo borbo z Ludovikom XIV. Za njegove vlade so pridrli Turki kot prava „bellua insatiabilis“ pred Dunaj, a so bili za vselej pregnani. Vladal 12 let, 10 mesecev, 22 dni.

Aleksander VIII. (1689—1691). „Poenitentia gloriosa“ („slavna pokora“). Rodom Peter Ottoboni iz Benetke. Njegov prislov (in morda tudi njegovega prednika) meri na tedanji janzenizem. Vladal 1 leto, 3 mesece, 27 dni.

Inocencij XII. (1691—1700). „Rastrum in porta“ („sekira v vratih“). Rodom Pignatelli iz Neapola, kjer je imela njegova rodovina posestvo, skladajoče se z imenom „Rastrum in porta“. Bil je strog do sebe in do drugih duhovnikov. Ludovika XIV. je pregovoril, da je preklical zloglasni edikt o „galikanskih članih“. Vladal 9 let, 2 meseca, 15 dni.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 6. maja.

† Josip Cimperman.

Sklenil je sinoči svoje trudapolno, mučno življenje znani slovenski pisatelj in pesnik gosp. Josip Cimperman. Bil je pravi mučenik, celo svoje življenje ni stopil na noge, doma je vedno sedel na naslonjaču, ako pa je hotel na zrak, morali so ga peljati na vozičku. Gmotne njegove razmere tudi niso bile najboljše, zato si lahko razlagamo rajnega otožnost, ki se nam kaže iz marsikatero njegove pesmi. Največ se je bavil zadnja leta s poslem korektorja pri „Ljub. Zvonu“ in „Matičnih“ knjigah. Smrt je rešila trpina-rojaka skrbij in boleznij; dal mu Bog večni mir in pokoj! — Pogreb bo jutri popoldne ob 5. uri s Poljanske ceste h. št. 8. k sv. Krištofu.

(Župnijski izpit v Gorici.) Danes, 3. maja, sta napravila župnijski izpit čast. g. Izidor Primoš, vikar v Butaršči, in čast. g. Alojzij Cleri, vikar v Versi.

(Iz Celovca.) dne 5. maja: Dan 1. maja minol je tu kakor po ostalem Koroškem povsem miren. Tu in v Beljaku imeli so delavci shode, na katerih so govorniki razpravljali znane zahteve delavcev. Shodi so pa bili jako slabo obiskani. — Deželni poslanec za mesta Breže, Strasburg, Stari Dvor in Hüttenberg dr. Gust. Traun je odložil svoj mandat. Pred leti je ta poslanec v deželnem zboru jako surovo in povsem neutemeljeno napadal našo družbo sv. Mohorja. — Zdanje novega doma družbe sv. Mohorja ob lepem suhem vremenu jako hitro napreduje. — Od 5. do 7. t. m. predstavlja L. Peterka v tukajšnjem mestnem gledališču življenje in trpljenje našega Gospoda Jezusa Kristusa na isti način, kakor se predstavlja v Oberamergau. Predstava obstoji iz 14 živih podob.

(Iz celovške škofije.) Svetli cesar so imenovali častnim kanonikom preč. g. Gabr. Lexa, kn. šk. konz. svetovalec in dekana v St. Vidu. — Župnijske preskušnje bodo letos dne 16., 17. in 18. maja. — Svoji župniji sta menjala č. gg. župnika J. Inanger v Tiffnu in Kl. Warmuth v Dobrihah. Romanje na Sv. Višarje se prične na praznik Kristusovega vnebohoda, dne 11. maja.

(Odpoved.) Visokorodni g. Ziga grof Attems se je odpovedal časti mestnega svetovalec v Gorici.

(Premiščenje.) Pravosodni minister premestil je g. beleznika Karola Perinello iz Gorice v Gradišče in g. beleznika Aristida Costatini iz Gradišča v Gorico.

(Finančno vodstvo) imenovalo je g. Alfonza Schaffenhauerja, finančnega perovodjo, davčnim nadzornikom.

(Pasji kontumac.) Magistratni razglas z dne 6. februarja letos, št. 2432, s katerim se je zapovedalo, da smejo psi le s torbo okoli letati, ali pa se morajo povsod zunaj hiše le na vrvi voditi, zgubi z današnjim dnevom svojo veljavo.

(Konj na železnici.) Med postajama Sagrač in Ronk pasel se je konj pri železnici in hotel čez tir ravno, ko je mimo prisopihal brzovlak. Pravočasno se ustavili so vlak in odvrnili nesrečo.

(Iz Žabnic.) Romanje k materi božji na sv. Višarjih se prične tudi letos, kakor navadno, s praznikom Vnebohoda Gospodovega. Na predvečer dvi-

dejo duhovniki na goro in darujejo ta dan Bogu na višavah prve sv. maše. Duhovno službo na sv. Višarjih bodo to leto opravljali trije stalno nameščeni gospodje; a to število je treba velikokrat pomnožiti na 5, 6 in več, da se more po moči vstreti pobožnim romarjem, ki pohajajo ta sloveči božji pot od leta do leta v preobilnem številu. Že je gora Višarska, in letos nenavadno zgodaj, odložila svoje belo snežno ogrinjalo in že prvi romarji bodo lahko prišli po kopnem k Materi božji. Torej na veselo svidenje, dragi mi Slovenci!

(Z Dolenjskega) dne 7. majnika 1893: Dandanes mora kmetovalec pač na vse načine skrbeti, da si omogoči svoj obstanek. Kar je pa neprijetnega obiskuje ravno njega najraje. Cesar se najbolj boji, so pa grozni nasledki elementarnih sil, katere mu mnogokrat ugonobijo ves njegov trud, vse njegovo premoženje. Res, kmetovalec je uboga para, zdaj mu lomi sneg drevesa, zdaj poplavijo mu povodnji zemljo, zdaj obiskuje ga bolezen in bela žena, zdaj mu primanjkuje delavnih rok, ker se ljudstvo v takem številu seli v novi svet, zdaj mu požar pokončuje domovanje in gozdove. Zdaj zopet toča razbija po žitu in vinogradih. — Umni gospodar misliti mora, kakó bi se ubranil kolikor moč elementarnih sil. Tako proti toči in požaru zavaruje pridelke, živino, poslopja in orodje, a vendar še premalo pazi na svojo korist. Poletje je tu in ne bo dolgo, ko se bode čulo spet grmenje in ko bode imela strela svoj ples po črnem nebu. Koliko sto in stokrat provzroči ravno nemila ognjena kača požare in vendar bi se je lahko ubranili dotičniki. Kjer je le količaj večja plan, na kateri se dvigujejo poslopja, postaviti se mora na najvišjo hišo, cerkev ali kozolec strelovod in ne bo se treba za neviht strele bati. Pretečeni teden prišel je semkaj gospod Alojzij Fakin. Začudeno gledali smo ga, kako ročno plezal je brez velikih priprav na našej graščini pritrjene strelovode, snemal obrabljene pozlačene vrhe in druge nove pritrjeval. Še bolj pa čudili smo se, ko nam je snete pozlačene bakrene špice pokazal, na katerih pa so bili vrhi začrneli in o zlatu ni bilo duha ni sluha več na njih. To je strela provzročila, ko si je že mnogokrat po strelovodu pot v zemljo iskala. Uvideli smo korist strelovodov in domenili smo se z gospodom izdelovateljem, da nam postavi tudi na našo kapelico in šolo strelovoda. V nekaj dneh bil je zopet pri nas in tako urno izročil svoja dela, da smo se kar čudili. Tudi cena bila je silno skromna. Zato imenovanega obrtnika radi priporočamo za taka dela.

(Nesreča v vojašnici.) V Homotovu na Češkem je v deželno-brambovski vojašnici deželni brambovec Straus snažil puško, v kateri je po neprevidenosti pustil oestro patrono. Puška se je sprožila in strel je zadel korporala Oswalda. Straus si je v obupnosti zasadi bajonet v prsi. Oba so odnesli težko ranjena v bolnico. Oswald je že umrl.

(Sole zaprli) so v Tržiču do 12. maja, ker se ondi razširjajo ošpice med šolsko mladino.

(Umrli) je sinoči v Skofji Loki kapucinski vrtar br. Vincencij Rus. — Blagemu rajnemu dodeli mili Bog večni mir!

(Obsojeni vrednik „Soče“) se je obrnil do nedolžnega občinstva, naj mu troške pokrije za izgubljeno pravdo. Bolje bi bilo, da troške pokrijejo oni gospodje, ki so vrednika mistificirali in na led speljali. Slovensko ljudstvo pa naj zbira rajše za svoje trpine, ki še krompirja nimajo.

(Smokvice in črešnje.) Dober teden dni že prodajajo na trgu v Gorici smokvice. 3. maja pa obveselile so Goričane prve črešnje.

(Collegium Germanicum v Rimu) ustanovljen leta 1552 šteje mej svojimi nekdanjimi gojenci 1 papeža (Gregorja XV.), 27 kardinalov, 48 nadškofov, 270 škofov, 68 generalnih vikarjev, 229 protov, 64 kapitelskih dekanov, 1806 kanonikov, 62 opatov mej temi 10 redovnih generalov, vkupe katic 6000 duhovnikov.

(Volapükovska razstava v Čikagu.) Severno-ameriško volapükovsko društvo, ki je jako delavno, je najelo 200 kvadratnih čevljev prostora v razstavi v Čikagu, da razstavi volapükovsko slovstvo, dopisovanje in druge stvari, ki so kako v zvezi z gibanjem za občni svetovni jezik. Ta razstava bode baje jako bogata, ker jo jako podpira generalni ravnatelj Davies, ki je sam volapükovec, in pa mnogobrojna volapükovska društva. Stajersko društvo za svetovni jezik je na razstavo poslalo lepo podobo graškega mesta, svoja pravila in seznam svojih članov.

nekatero državne troške. Pred vsem so si poslanci povišali sami sebi svoje dohodke, potem so se povišale plače uradnikom. Vse to je prav lepo, le davkoplačevalci takega delovanja niso posebno veseli, ker že sedaj davki niso posebno nizki. Za zboljšanje stanja prebivalstva zbor ni ničesar storil, vendar se temu ne čudimo, ker imajo v njem liberalci večino. Liberalcem pa na blaginji prebivalstva tako ni nič ležeče.

Nemška vojaška predloga je zavržena. Vladna predloga in Huennov predlog sta odklonjena s precejšnjo večino in razpustil se je državni zbor. Vsa pogajanja bila so zastoj. Dne 18. junija so nove volitve in dne 22. junija pa ožje volitve. Da je prišlo do razpusta, je gotovo mnogo pripomogla svobodomiselna stranka, ali vendar baš člani te stranke so najmanj veseli razpusta. Nadejali so se do zadnjega, da bodo katoličani s svojimi glasovi pripomogli vsaj Huennovemu predlogu do večine. Svobodomiselna stranka je igrala čudno vlogo. Hotela se je pri narodu pokazati, da je tista stranka, ki najbolj skrbi za narodni blagor in da so se nova bremena narodu naložila le proti nje volji. Pri novih volitvah bode svobodomiselna stranka mnogo zgubila, to je skoro gotovo. Vlada bode s silami delala proti njej. V zbor pride več protisemitov in konservativcev. Liberalni listi že sedaj objavljajo svojo bojazen, da v Nemčiji za liberalno politiko nastopijo slabši časi. Drugače je pa s katoliškim centrom. Njegovi volilci so zanesljivi. Po novih volitvah se povrnejo gotovo katoliki v prejšnjem številu v zbornico. Vlada sedaj vé, da brez katolikov ne more izhajati, in se mora náje ozirati. Pričakovati je, da se bode v novi zbornici toliko bolj ozirala náje, kolikor manj bodo náje vplivali liberalci.

Ruska vnanja politika. Giers se je povrnil v Rusijo in je baje precej trden. Kakor se poroča angleškemu listu iz Peterburga, bode Giers zopet prevzel vodstvo vnanje politike. Car neki ni prav zadovoljen s politiko Šiškinovo, katera bi naposled utegnila privedi do vojne. Car pa vsekako želi, da se ohrani mir in bode zatoj izročil vodstvo vnanje politike Giersu, kateri je bil vedno za zmerno politiko.

Razpust francoske zbornice. Republikanska stranka in vlada baje že priznavata, da se s sedanjo zbornico ne bode dalo dalje vladati. Več republikancev misli baje v kratkem v zbornici sprožiti misel, da se zbornica razpusti. Če se zbornica za to izreče, bode vlada temu pritrdila. Nove volitve bodo torej že v juniju in v juliju se snide nova zbornica, in reši potem še lahko pravočasno budget za drugo leto. Republikanci so bili proti razpustu zbornice, dokler so se bali vpliva panamske afere. Dopolnilne volitve so pa dokazale, da panamska afera ni napravila tolikšnega vtisa, kakor se je pričakovalo, in torej republikanci niso več proti razpustu zbornice.

Norvegija. Novo norveško ministerstvo je zadelo takoj v začetku na velike težave. Zbornica je izrekla zaupnico prejšnjemu ministerstvu in ne zaupnico novemu. Vladi torej ne bode drugega kazalo kakor odstopiti, ali pa zbornico razpustiti. Kako se bodo stvari dalje razvile, se ne ve. Nasprotje mej Švediji in Norvegiji je od dne do dne večje. Ako Švedi ne odjenjajo, utegne zares priti do ločitve unije.

Angleško prisvojenje khelatskega hanata. Angleškoindijska vlada je prisvojila khelatski hanat na južni strani Afganistana. Ta hanat je bil najznamenitejši izmed sedmih belučistanskih hanatov in je nad drugimi vsaj po imenu imel neko vrhovno oblast, ali bil je vendar že dalj časov pod angleškim pokroviteljstvom. Sedanji han je pa jako grdo ravnal s svojimi ljudmi. Jako veliko jih je dal brez pravega vzroka pomoriti, samo da pokaže, da je on gospod nad življenjem in smrtjo podložnikov svojih. Angleži porabili so to za povod, da so si prisvojili njegovo deželo in on je sedaj angleški vjetnik. Rusom bode pač to dalo povod, da kaj prisvoje v Srednji Aziji.

Slovstvo.

Kristijana Solvejg: „Elegija“. U Zagrebu. Tisak Dioničke tiskare 1893. Cena 25 kr. — Pod naslovom „Elegija“ je priobčila na Francoskem živeča pisateljica v „Obzorjih“ podlistkih spomine na svojo rajno učiteljico v pripravnici s. Ignacija. Verski dub prešnja celi spis, ljubezen do hrvatske domovine se javlja v njem. Značnej pokojne redovnice

in h krati način vzgojevanja samostanskega je tako krasno slikan, da knjižico najtopleje priporočamo, vzlasti še tistim, ki nočejo umevati, kakšna čuda stvari ljubezen do Boga v ljudeh in koliko so različni pri delu in vspehih kruhoborci od tistih, katere žene k delu samo sveti nebeški poklic. Tudi o višji dekliški šoli, kakor jih ustanavlja nova doba, si lahko marsikdo popravi svoje menenje po tej knjižici.

Cerkveni letopis.

Novo pokopališče in njega blagoslov.

Iz Ljubnega se nam piše: Namesto dosedanjega okoli cerkve ležečega pokopališča moralo se je zaradi nedostatkov gledé dotičnih postavnih določb zgraditi novo pokopališče. Na jako lepem prostoru blizu vasi Ljubno se je isto pričelo graditi že lansko jesen, in bilo je konec meseca aprila t. l. že tolikanj vrejeno in dostojno opravljeno, da se je moglo pričeti na njem s pokopavanjem mrličev. Minolo sredo, to je, dne 3. maja t. l. dopoldne pa se je praznovala tu redka svečanost blagoslova novega pokopališča, katero je izvrševal preč. g. dekan J. Razboršek v navzočnosti desetih čč. gg. duhovnikov. Po slovesni sv. maši je gospod dekan v jedrnatem govoru razlagal pomen sv. križa, vsajenega na sredi pokopališča in sv. obredov, s katerimi se blagoslovi novo pokopališče. K sklepu je še navdušeno priporočal, da vseskozi skrbimo za snažnost blagoslovljenega pokopališča ter zabranimo od njega sleherni onečiščenje; da vzlasti v nedeljah in praznikih obiskujemo pridno grobe ljubih ranjelih. Da so te iskrene besede segle poslušalcem globoko v srce, pričal je precej potem lep spreved, ki se je vršil na novo pokopališče med vbranim zvonjenjem in molitvijo sv. rožnega venca, priča vseskozi spodobno vedenje vseh udeležencev med izvrševanjem vseh predpisanih sv. obredov. V trajnem spominu nam ostane ta prelepa cerkvena slovesnost.

Imena papežev po prerokovanju škofa Malahije.

(Spisal Jurij Benko.)

(Dalje.)

Klemen XI. (1700—1721). „Flores circumdati“ („obdane cvetice“). Slovel je po svoji učenosti, skromnosti, ljubeznjivosti, pobožnosti in ponižnosti. Radi tolikih vrlin, ki so ga dičile, je imponiral ne le katoličanom, temveč i drugovercem. Protestanti na Nemškem so dali v spomin na tega papeža celó denar kovati z njegovo podobo. L. 1717 je skušal rusko cerkev z rimsko zediniti. Vladal 20 let, 3 mesece, 25 dnij.

Inocencij XIII. (1721—1724). „De bona Religione“ („od dobre vere“ ali „od dobrega redovništva“). Podpiral je mnogo katoliške redove, zlasti malteški red kot branik proti Turkom. Nasproti francoski vladi in janzenistom je bil neizprosno v obrambi prave vere. Vladal 2 leti, 9 mesecev, 29 dnij.

Benedikt XIII. (1724—1730). „Milles in Bello“ („vojak v vojski“). Imel je hude borbe z raznimi vladami. Ker je razširil praznik slavnega sv. Gregorija VII. čez ves katoliški svet, nakopal si je sovraštvo benečanske nemške in francoske vlade. Kakor Gregor VII. tako je bil tudi Benedikt XIII. neustrašen „milles in bello“. Vladal 5 let, 8 mesecev, 23 dnij.

Klemen XII. (1730—1740). „Columna excelsa“ („vzvišen steber“). Iz rodovine Corsini. Leta 1738 je izobčil prostozidarje. Umrl je 88 let star po slavnem vladanju, katero je vodil 9 let, 6 mesecev, 25 dnij.

Benedikt XIV. (1740—1758). „Animal rurale“ („poljska žival“). Iz rodovine Lambertini. Bil je najbolj učen papež, vsestransko delaven, pobožen in ponižen, a pri vsem tem najslabjši državnik, o vladi ni imel pojma. Zoper prostozidarje je obnovil izobčenje. Vladal je 17 let, 8 mesecev, 16 dnij. (Bolje se sklada z Benediktom XIV. prejšnji prislov: „columna excelsa“, in Klemenu XII. je primeren naslov: „animal rurale“, ker je z raznimi vladami sklenil mir, čeprav v marsičem prehitro.)

Klemen XIII. (1758—1769). „Rosa Umbrae“ („umbrijska roža“). Naslov meri na njegovo ljubeznivost in gorečnost za blagor cerkve nasproti vedno bolj se poplavljačemu se prostozidarstvu in febronijanizmu. Vladal je 10 let, 6 mesecev, 27 dnij. Bil je iz rodovine Rezzonico. (Dalje sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 8. maja.

(Prevzvišeni gospod knezoškof ljubljanski) povrnil so se danes popoldne z brzovlakom z Dunaja od škotovskih posvetovanj.

(Dr. Anton Mahnič — papežev častni komornik.) Iz Gorice nam je danes došla brzovjavno vest, da je papež Leon XIII. imenoval velezaslužnega profesorja in vrednika „R. Katolika“ veleč. gosp. dr. Antona Mahniča za svojega častnega komornika. Javljajoč to zasluženost in čestilno odlikovanje iskreno čestitamo novemu prečastnemu gospodu „monsignoru“, želeč mu veliko uspehov pri njegovem trudopolnem delovanju.

(Deželni zbor kranjski) ima jutri XI. sejo. Na dnevnem redu so v zadnji seji nerešene točke, dalje: Utemeljevanje samostalnega predloga gospoda poslanca Hribarja gledé drugovrstnih železnic; utemeljevanje samostalnega predloga gospoda poslanca Kersnika gledé slamarske obrti v Domžalah; ustno poročilo finančnega odseka o načrtu zakona gledé osuševanja ribniških in kočevskih dolin; ustno poročilo finančnega odseka o samostalnem predlogu gospoda poslanca Šukljeja, da se izreče kiparju Alojziju Ganglu priznanje za njegove umotvore in dovoli nagrada; ustno poročilo finančnega odseka o prošnji: a) podobčin Selšček in Begunje za podporo za napravo vodovoda; b) okrožnega zdravnika dr. Emila Klimeka na Bledu za podporo kot zdraviliščnemu zdravniku na Bledu; c) nadučitelja Jožefa Bozja na Blokah za zvišanje plače ali osebno doklado; d) posestnikov v Bušnjivasi, občine Suhor, za napravo vodnjakov; ustno poročilo upravnega odseka o načrtu novele k zakonu z dne 26. oktobra 1887, dež. zak. št. 2, 1888 l., agrarski zakon; ustno poročilo upravnega odseka o § 3. letnega poročila deželnega odbora: B) agrarne razmere; ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občin Studenec, Iškavas in drugih za izločitev iz zdravstvenega okrožja Šmarje in ustanovitev samostojnega okrožja; ustno poročilo upravnega odseka o zgradbi ceste Hrib-Sodražica.

(Redek slučaj.) Dne 6. maja je umrla v Suši fare št. ožbalske Polona Pervinšek, stara 78 let. Smrt je razločila dolgotrajen zakon, ker živila je s svojim možem Matijo v zakonu celih 62 let in praznovala že v Blagovici, kjer sta poprej živila, svojo zlato poroko. Na starost pa se je morala ločiti od svojega zvestega moža, ker njenemu sinu, pri katerem sta živila na vžitku, je bilo prodano posestvo. Oče je šel s sinom na Štajersko, mati pa je ostala v domačem kraju. Morebiti je tudi žalost zaradi tega pospešila njeno smrt, ker sicer je bila ženica še trdna. Mož pa še živi, star je 82 let.

(Umrl) je dne 5. t. m. v St. Lenartu pri sedmih studencih na Koroškem, kakor smo že poročali, tamošnji župnik, preč. gosp. Šimen Stöckl, kn.-šk. duhovni in dekanijski svetovalec. Pokojnik se je porodil dne 11. oktobra 1835 v Železni Kaplji, bil v mašnika posvečen dne 24. julija 1859. Zadnji čas je dolgo bolehal za mučno srčno boleznijo. Naj počiva v miru!

(Iz Planine) se nam poroča 6. t. m.: Zadnje dni meseca aprila se je pri županstvu v Planini delila državna podpora mej kmetovalce, katerim stali voda in črv učinila veliko škodo na polju. Za občino planinsko je bila odločena svota 1000 glđ., za katero je veleslavno c. kr. okrajno glavarstvo s posredovanjem slavne kmetijske družbe preskrbelo semena, namreč ječmena in krompirja. Razdelilo se je pri nas tri vagone krompirja in okoli 300 mernikov ječmena. Največ se je dalo jednemu po dvanaest mernikov krompirja in 3 mernike ječmena, najmanj po 2 mernika krompirja in 1/2 mernika ječmena. Oziralo se je pri delitvi na velikost posestva in družine, na ubožstvo, dolgove in druge razmere pri posameznih hišah. Obdarovane so bile vse vasi planinske fare, pa vas Ivanje Selo unške fare, ker so te najhujše občutile lansko slabo letino. Vkljub vsi natančnosti in previdnosti pri delitvi seveda ne manjka nezadovoljstev, ki godrnjajo, da so premalo dobili. Seme, ki ga je slavna kmetijska družba naročila s Češkega, je prav izvrstno in ljudje so zelo veseli, da so prišli na ta način tudi do boljše vrste krompirja in ječmena. Zlasti prvi je baje tako finega okusa in tako naglo skuhan, da ga ljudje ne morejo prehitati. Slišal sem besede: „Blazene roke, ki so ga pridelovale! Da bi ga še mnogo let in v obilosti! Srčna hvala vsem gospodom, ki so

nam k temu pripomogli! — Svetli knez Windisch-Graetz je tukaj. Ustavil se je pri nas na povratku z rimske božje poti in hodi na lov divjih petelinov. Ustreljenih je doslej osem, nekateri prav blizu, komaj pol ure od Planine, nad „Tonetom“ v Lipljah. Ooča se, da se ponosni krilati kralj naših gozdov čedalje bolj pomiče v nižje gozde. Lep velik petelin je bil danes ustreljen, svetli knez ga je poslal v dar prevzvišenemu gosp. knezoškofu v Ljubljano. — Mej ljudstvom te dni ni druge besede, nego Amerika. Vse, kar more 150 gld. skupaj spraviti, se odpravlja na pot. Konec aprila je šlo z Logatca, Rakeka in Unca blizu 80 ljudij, v torek odrinejo naši Planinci. Cilj njih potovanja je mesto Johnston v zedinjenih državah. Naj res ondi najdejo srečo, o kateri sanjajo.

(O Valvazorjevih bakrorezih) čitamo v „Dom in Svet“-a 5. številki naslednje: „Valvazorju je snedlo izdelovanje in tiskanje bakrorezov vse njegovo imetje. Imel je velikansko zbirko bakrorezov, katere je kupil po njegovi smrti zagrebški kapitelj. Čitali smo prav pred kratkim, da cenijo zagrebško zbirko 50.000 gld. in da jo namerjajo prodati. O da bi ponudil kak bogataš to svoto in kupil zbirko! Sramota je za kranjsko deželo, da ni ohranila tega zaklada. Naša kranjska hranilnica, ki se bogati z denarjem cele dežele, imela bi lepo priliko, storiti kaj za deželo in njeno čast, ter izbrisati ž nje stari madež. O da bi ta želja ne bila samo na papirju! — Tem besedam se tudi mi pridružujemo z opombo, da bi kranjska hranilnica za velikodušnost v napominanem smislu našla priznanja v vseh krogih naše dežele.

(Shod krščanskih starinoslovcev) se bode zbral začetkom meseca septembra v Spletu in Saloni v Dalmaciji. Dotični odbor (msgr. Fr. Bulić, prof. dr. W. A. Neumann, msgr. dr. A. de Waal, dr. H. Svoboda, A. Hytrek in dr. L. Jelić) vabi za sedaj vse prijatelje krščanskega starinostanstva, naj mu naznanijo one učenjake in sploh vse one osebe, katerim bi bilo doposlati vabilo na shod. Ob enem prosí, naj se mu doloži čim prej zadevnih nasvetov, obravnav, opomb itd. Pisma naj se blagovoljno pošiljajo msgr. Buliću, konservatorju, muzejskemu vodji in vredniku v Spljetu v Dalmaciji.

(Iz Dobropolja) 6. maja: Ta teden šlo je zopet 20 do 30 moških in ženskih v srečno Ameriko — vkoreninila se je že misel, da je tam res sreča doma. — Ne mine mesec dni, da bi jih nekaj ne odpotovalo tje. Že sedaj je skoraj polovico delavnih moških močij tam. Tu pa pomanjkuje delavcev, malokdo mara še na polju delati. Kake posledice bo to imelo? Gotovo ne dobre. — Stiska nas še vedno huda suša. Ljudje morajo v pozemeljske jame od daleč po vodo hoditi. Polje ne more roditi; trave bo malo. Le nekaj ur trajajoče deževanje ne izdaja veliko, ker je zemlja tako silno presušena. Bati se je v resnici, da ne bi pričela živina bolehati, ko ima večidel tako pičlo krme. Imeli smo že pet dni zaporedoma procesije, da bi nas Bog rešil te nadloge.

(Povabilo.) Pridnega poročevalca „Narodovega“, ki se je dne 4. t. m. udeležil naše slavnosti prvega sv. obhajila za nemške učenke, uljudno vabim, naj pride v sredo, 10. t. m., ob 8. uri k isti vzpodbudni slavnosti za učenke slovenske. Morda se potem potolaži in ne javka o „nepotrebnem pomemčevanju“ na uršulinskih šolah, kakor je to storil v „Narodu“ št. 104. Toliko v odgovor!

Rok Merčun,
katéhet.

(Slov. hranilnica in posojilnica v Djeksah) na Koroškem je imela leta 1892 (četrti upravno leto) denarnega prometa 75.988 gld. 84 kr. Pristopilo je

novih udov 23, izstopilo 8, bilo koncem leta 152 zadružnikov, ki imajo 1540 gld. vloženih deležev. Hranilni vlog se je vložilo 27.238 gld. 90 kr., izplačalo 13.236 gld. 84 kr., njih stanje koncem leta 1892 s pripisanimi obrestmi 50.474 gld. 92 kr. Posojil se je dalo 22.299 gld. 91 kr., nazaj plačalo 6906 gld. 1 kr. Stanje posojil koncem leta 51.247 gld. 66 kr. Uradnih stroškov je bilo 59 gld. 72 kr., čistega dobička 292 gld. 98 kr.

Društva.

(Pevsko društvo „Triglav“.) Vabilo h koncertu, katerega priredi slovensko pevsko društvo „Triglav“ v Radovljici s prijaznim sodelovanjem tamburašev slovenskega bralnega društva v Kranju dne 11. maja t. l. v hôtelu „Basti“. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina 30 kr. Čisti dohodek namenjen je društvu sv. Cirila in Metoda.

Telegrami.

Dunaj, 7. maja. Cesar je danes prišel iz Budimpešte in se odpeljal v Laine. Kalnoky se je opoldne povrnil iz Budimpešte.

Levov, 7. maja. Po večdnem deževanju je pal sneg skoro po vsej vzhodni Galiciji. Med kakor po zimi.

Osek, 7. maja. Slavonsko selo Valpogori. Do popoldne ob treh je ogenj uničil 45 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji. Več rodbin je brez strehe. Mej požarom je bil hud vihar.

Budimpešta, 6. maja. V več krajih v deželi je hud mraz. Po nekaterih krajih gre sneg.

Sofija, 7. maja. Z dekretom kneževga namestnika je sklicano veliko sobranje v Trnovu na 14. dan maja.

Sofija, 8. maja. Bolgarski knez je prišel s soprogo v Svistov ob 11. uri 5 minut popoldne.

Umrli so:

5. maja. Avgust Zunič, kramarjev sin, 2 leti, Florjanske ulice 32, bronchitis.

6. maja. Maks Ježek, mizarjev sin, 5 let, Poljanska cesta št. 37, škrlatica in davica. — Karol Raunihar, knjigovodja, 63 let, Kravja dolina 11, convulsiones ex epilepsia.

7. maja. Frančiška Flemin, prodajalka, 58 let, sv. Petra cesta 23, plućnica.

Koverte s firmo
priporoč
Katoliška Tiskarna
po nizkej ceni.

Gospodarjem imajočim večja poslopja z mnogo strankami, sploh hišnim gospodarjem naznanjamo, da ima podpisana tiskarna v zalogi

Stanarinsko knjižico (Zinsbüchel) za stranke

obsezajočo uradno potrjene določbe hišnega reda, v slovenskem in nemškem jeziku, razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade.

Komad stane 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld.

Katoliška Tiskarna.

V bolnišnici:

3. maja. Jožef Broženski, natakár, 22 let, peritonitis.
4. Maja. Andrej Gregorič, gostač, 70 let, ostarelost. —
Franc Seme, delavec, 35 let, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
6	7. u. zjut.	739 6	3 4	sl. zapad	oblačno	0-00
	8. u. pop.	737 5	10 2	sl. jvzh.	del. jasno	
	9. u. zveč.	738 6	3 6	sl. vzh.	oblačno	
7	7. u. zjut.	735 9	3 4	sl. jugzap.	del. jasno	0-00
	8. u. pop.	734 8	9 8	zm. vzh.	oblačno	
	9. u. zveč.	735 9	4 8	sl. vzh.	jasno	

Srednja temperatura obeh dni 5·7° in 6·9°, oziroma za 6·6° nad in 6·4° nad normalom.

Srednja temperatura obeh dni 5 7° in 6 9°, oziroma za 6 6 nad in 6 4° nad normalom.

Zahvala.

254 (1)

Za obilo izkazano sočutje o bolezni in smrti iskreno ljubljene matere, oziroma tašče, blagorodne gospé

Marije Plantan roj. Poljanec

za mnoge krasne vence in za mnogobrojno spremstvo k začasnemu počitku predrage pokojnice izrekam vsem, vzlasti gospodom tovarišem svojim najtoplejšo zahvalo v lastnem in v imenu vseh sorodnikov.

V Ljubljani, dne 6. maja 1893.

Ivan Plantan,
c. kr. notar.

Pozlatarski pomočnik

se sprejme za stalno v delo pri

Francu Krašovic-u,

250 2—1 pozlatarju v Celju.

Izpraznjena je na Unči

služba cerkovnika in orgljavca.

Pismene ali osebne ponudbe ondotnemu župniku, pošta Rakek.

249 3—1

Dunajska borza.

Dne 8. maja.

Papirna renta 5%, 16% davka	98 gld. 20 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	98 „ 25 „
Zlata renta 4%, davka prosta	117 „ 25 „
4% avstrijska kronina renta, 230 kron	96 „ 65 „
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	979 „ — „
Kreditne akcije, 160 gld.	336 „ 50 „
London, 10 funtov strl.	123 „ 10 „
Napoleonodor (20 fr.)	9 „ 76 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 78 „
Nemških mark 100	60 „ 15 „

Dne 6. maja.

Ogerska zlata renta 4%	115 gld. — kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	94 „ 70 „
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	148 „ 10 „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	163 „ 75 „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	197 „ 75 „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 „ 80 „
Zastavna pisma	100 „ — „
Kreditne srečke, 100 gld.	196 „ 50 „
St. Genois srečke, 40 gld.	67 „ — „

4% srečke dunajske parobrodne družbe	141 gld. — kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	18 „ 50 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	12 „ 50 „
Salmove srečke, 40 gld.	69 „ — „
Windischgraezove srečke, 20 gld.	70 „ — „
Ljubljanske srečke	22 „ 50 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	150 „ 80 „
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2950 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	— „ — „
Papirnih rubeljev 100	127 „ 50 „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.

Solnčnike
le najboljše kakovosti
priporoča
v veliki izbiri in po
nizkih cenah

L. Mikusch,
tovarna solnčnikov in dežnikov
v Ljubljani, 179 19-12
Mestni trg šte. 15.

Vsakomur
priporočamo obisk naše prodajalnice in ogled vele-
zanimive zaloge najraznovrstnejših
rezbarskih proizvodov, korbic v
najrazličnejših oblikah in izpre-
hodnih palic 218 6
z zagotovilom najljudnejše postrežbe in najnižje cene.

Franc Stampfel
(kočevska domača obrt)
v Ljubljani, Kongresni trg (Tonhalle).

Pri nizki ceni. **Ign. Žargi** Pri nizki ceni.
v Ljubljani sv. Petra cesta 4
priporoča slavnemu občinstvu bogato svojo zalogo
najraznovrstnejšega
drobnega (kramarskega)
blaga, potrebščin za šivilje in
krojače, najboljšega perila, ple-
tenine, posamenterije in mod-
nega blaga. 213 10-4
Velika izbira najraznovrstnejših krasnih
šopkov in vencev
vse po najnižji tovarniški ceni.
Zaloga mehkih in trdih klobukov
od 70 kr. do 3 gld. 20 kr. najfinjši.

J. BENDIK v Št. Valentinu pri Steyru
jedini izdelovalec novo izumljene c. k. privilegovane
svetle tinkture za usnje
s katero se naredi svetlo (zlika brez krtice) usnje na konjskih
komatih, vozovih, usnje za čevlje in galanterijsko usnje, pri-
poroča ta svoj izdelek, kateri se rabi ne le pri c. in kr. vo-
jaštvu in velikih transportnih podjetjih na Dunaju, temveč tudi
v hlevih cesarskih visokostij že več let.
Nadalje priporoča ravno
isti za nepremočljiva čevlje svojo
slavnoznano 377 20-17
nepremočno mast
za usnje,
ki daje usnju posebno mehko in
in se rabi celo pri najvišjem
dvoru.
Cene: Svetla tinktura
za usnje kilo 1 gld. 20 kr.,
1 steklenica šte. 1 — 80 kr.,
št. 2 — 40 kr., št. 3 — 20 kr.
Nepremočna mast za
usnje kilo 80 kr., ¹/₂ kilo 40 kr.,
¹/₄ kilo 20 kr., ¹/₈ kilo 10 kr.
Prodajalci na drobno in vojaški dobé rabat.
Da se izogneš prevaram glej na ime „J. Bendik v
Št. Valentinu“, ki je na vsakem kosu.
V Ljubljani je prodajeta Schussnig & Weber, v
Celju Tanner in Stieger, v Mariboru Holasek in Martinz.

Cerkvene ure,
potem ure za samostane, šole, tovarne, javna poslopja izdeluje izvrstno
dobro, strokovnjaški sestavljene in narejene vsled razdelitve dela mnogo bolje in ceneje, kakor
drugi konkurentje in z ugodnimi plačilnimi pogoji za župnijske urade in občine
tovarna za cerkvene ure s parno vršbo 156 20-14
FR. MORAVUS v Brnu na Moravskem.
Proračuni cen zastoj in franko.
Premovano s prvimi darili v Londonu, Bruslju, Palermu, Kromerizu, Lincu, Boškoviću itd.

Podpisana si jemljeta čast naznaniti, da sta popravljeno in na novo prezidano gostilno
„Hôtel Sandwirth“ v Celovcu
s 1. malim travnom zopet v svojo last in oskrb prevzela.
Priporočava tedaj prečastiti duhovščini, potovalcem in sl. občinstvu sploh najin hôtél
najtopleje ter prosiva za mnogobrojno obiskovanje.
P. n. popotniki, ki v Celovec pridejo, naj bodo zagotovljeni dobre postrežbe. Izbe so
po ceni, jedi okusne in dober kup, kakor prej. Točijo se le **pristna vina**, ki sva jih sama
nakupila, in meščansko pivo iz **Budejevic**, ki je zdaj na Dunaju zelo priljubljeno, poleg tega
pa točiva tudi **Götzevo marono pivo.**
Z odličnim spoštovanjem
231 3-2
Jurij in Amalija Simon.

Šubičeva delavnica
za
cerkvene kipe in oltarje,
obstoječa že od l. 1845,
priporoča se uljudno prečast. duhovščini za obilne naročbe.
124 9-6
Valentin Šubie, podobar,
v Poljanah pri Škofji Loki.

Otročji vozički
jako fini, močni in lepi dobivajo se pri meni skozi
leto in dan in sicer v vseh barvah, kakor rudiče
modro, sivo in olivno, po gld. 5-50, 6-7-
8-9-10- in višje po vsaki ceni do 20 gld
Anton Obreza,
tapecirar,
v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4.
Najcenejši kraj za nakupovanje
otročjih vozičkov. 537 50-26

Aleksander Götzl
podobar in pozlatar
v Ljubljani, Gledališke ulice šte. 8
priporoča se prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom za napravo in popravo
altarjev prižnic, tabernakelnov
in družih v to stroko spadajočih cerkvenih del, s točno in pošteno
postrežbo po najnižjih cenah.
V zalogi imam vsakovrstna razpela, kakor: za misijon, procesije in šole.
Za vsako delo se jamči. 190 10-5

Službo išče
trgovski pomočnik
z dobrimi spričali, zmožen slovenskega in nemškega
jezika; izurjen prodajalec špecerijskega, železninskega
in kramarskega blaga. Tudi popolnoma izurjen v
lesni trgovini — Pisma naj se blagohotno pošiljajo
C. J. 20, pošta Mengeš. 243 3-2

Teodor Slabanja,
srebrar v Gorici (Görz),
ulica Morelli št. 17,
se priporoča prečast. duhovščini za na-
pravo **cerkvenih posod in**
orodij iz čistega srebra, alpaka
in medenine po najnižji ceni v naj-
novejših in lepih oblikah. Stare reči
popravim ter jih v ognju posrebrim in
pozlatim. — Da si morejo tudi manj
premožne cerkve omisliti razne cerkvene
stvari, se bodo po želji prečastitih p. n.
gospodov naročnikov prav ugodni pla-
čilni pogoji stavlili.
Ilustrovani cenik franco.
Pošilja vsako blago dobro spravljeno
in poštne prosto. 3 36-13

Razglas. 234 3-3
Z ozirom na 9. odstavek razpisa deželne odbora z dné 6.
aprila t. l. št. 3327 v „Slovenec“ z dné 7. aprila t. l. št. 79 razpisujejo se za
zgradbo deželne bolnišnice
znova sledeča dela:
1. kopanje tal in zidarsko delo . . . 118.850 gld. — kr.
2. tesarsko delo . . . 38.150 „ — „
3. krovsko delo . . . 8.230 „ — „
4. mizarsko delo . . . 13.529 „ 50 „
5. ključavniškarsko delo . . . 9.500 „ — „
in sicer s pristavkom, da se morajo pismene ponudbe pri deželnem odboru
vložiti do 12 ure dopoldne
dné 13. maja 1893.
Ponudbene pogoje povzeti je iz gori omenjenega razpisa, pristavlja se le:
1. da se gledé dela prvih treh vrst vsprejmejo ponudbe tudi za **posa-**
mezne paviljone;
2. da se morajo pri eventualnih ponudbah za več vrst del pogoji pre-
vzetja (odpust ali doplačilo v odstotkih) **ločeni** za vsako vrsto navesti.
Od deželne odbora kranjskega v Ljubljani,
dné 28. aprila 1893.

Najboljša, pristna
laška vina
razne kakovosti
ima v zalogi in razpošilja v poljubni množini in le v origi-
nalnih sodih 205 4-4
Eduardo Battistella,
spediteur v Vidnu (Udine).
Na željo pošlje tudi vina za poskušnjo.

Ivan Kregar

izdelovatelj cerkvenega orodja

v Ljubljani, Poljanska cesta 8
(poleg Alojzjevišča)

se priporoča prečistiti duhovščini, slav.
cerkvenim predstojništvom in cerkvenim
dobrotnikom v najnatančnejše in točno
izdelovanje vsakovrstne

cerkvene posode

iz zlata, srebra ali druge kovine
po uzorcih ali lastnem načrtu

Izvršeno blago pošlje dobro, varno
zavito poštne prosto. Tel. 29 52-17

→ Lepa mladinska knjižica! ←

Knjižico diči slika Leona
XIII., obsega 110 str.
in proučevanje letošnji jubilej
ev. Očeta ter 300letni
spomin umage pri Sisku v
otroški igri, ki se lahko
predstavlja brez posebnih
priprav. Zaradi lične ob-
like, mikavne, večidel pri-
povedovalne vsebine je zelo
pripravno spominsko
darilo, kakor tudi pri-
merno darilo za piruhe,
za birmo, ob godovih,
koncem šolskega leta in
ob podobnih prilikah.

POMLADNI GLASI

posvečeni

SLOVENSKI MLADINI.

III. zvezek.

Uredil

ALOJZIJ STROJ.

Založili sotrudniki.

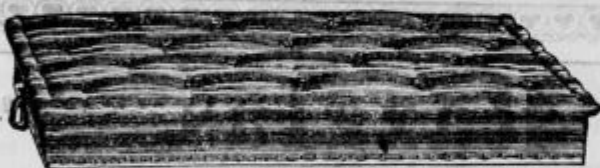
Tiskala Katoliška Tiskarna v Ljubljani,
1893.

Prodaja se v Katoliški
Bukvarni mehko
vezan izvod po 20 kr.,
lično vezan po 30 kr.,
po pošti 5 kr. več.

Pismena naročila spreje-
ma tudi Alojzij Stroj,
v ljubljanskem semenišči.

II. zvezek
je še nekoliko izvodov
ravno tam in po isti ceni
na prodaj.

→ Lepa mladinska knjižica! ←

10

goldinarjev

stane pri meni eden modroc na peresih (Federmatratze). Ti modroci so solidno iz
najboljše tvarine narejeni, imajo po 30 dobro vezanih, močnih peres iz najboljšega
bakrenega drata, so s finim afrikom tapetirani in močnim platnenim evilhom pre-
oblečeni ter pri najtežji rabi do 15 let nobenih poprav ne zahtevajo. Pri
naročilih z dežele naznani naj se vselej natančna mera postelje v notranji
luči. — Ako se torej dobi za 10 gld. dober tapetiran modroc na peresih,
je pač neumestno kupovati malo vredne nadomestke (kakor žicaste žimnice, slam-
nice itd.), kateri pravemu namenu, imeti dobro posteljo, ne ustrezajo.

ANTON OBREZA, tapetirar v Ljubljani, Selenburgove ulice 4.

Ta domača, narodna trdka bodi prečast. duhovščini in slavnemu občinstvu
najboljše priporočena za nakupovanje žimnic, garnitur, divanov, stolov,
preprog, zagrinjal in vsega v tapetniško obrt spadajočega dela.

ceniki s podobami zastoj in franko. — Hitra in poštena postrežba,
nizke cene. 538 50-26

Gospodarji in kmetovalci!

Pomlad, čas za nakupovanje različne železnine in poljskega
orodja in čas za zidanje je došel. Pri nakupovanju vseh teh reči je pa paziti,
da se kupi dobro blago po nizki ceni, ali pa po eni in isti ceni boljše blago.

Potrudil sem se nakupiti najboljše blago po najnižji ceni, zato sem
v stanu je dajati tudi po najnižji ceni. Posebno se bodem trudil v tem smislu
postreči z najboljšim in najcenejšim orodjem, železjem za zidanje, oko-
vami za okna in vrata in s cementom.

V zalogi imam vedno najboljši roman- in portland-cement, stare
železniške šine za oboke, preskrbam pa tudi po najnižji ceni traverze itd.
Nadalje imam v zalogi raznovrstne priproste in najfinije okove za okna in
vrata, okove za vozove, vezi, ter šine, trde kot jeklo itd.

Za strehe kriti imam bogato zalogo cinkaste in pocinkane plošče-
vine ter strešnega papirja. — V zalogi imam

vsakovrstno orodje za mizarje

lepo in bogato pozlačene nagrobne križe,
posebno pa opozarjam na svojo veliko zalogo mnogovrstnih

štedilnih ognjišč

in njih posameznih delov;

Barthelov izvirni karbolinej.

Vnanja naročila se točno in vestno izvršijo.

Za obilno nakupovanje in naročevanje se priporoča

210 8

Andrej Druškovič,

trgovec z železnino v Ljubljani, Mestni trg 9/10.

Zavaruje proti toči

na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem

po najnižjih stalnih premijah

generalno agentstvo v Gradcu

(Pisarna: Thonethof, Pfarrgasse 2)

francosko-ogerske zavarovalne družbe
(„Franco-Hongroise“).

Škode se kulantno proizvedo in točno izplačujejo. — Premija se na željo
more plačati še le jeseni.

Družba je do sedaj izplačala

nad 50 milijonov goldinarjev avstr. velj.
za škode zavarovancem.

Kdor bi hotel prevzeti agentstvo, oglašaj naj se pri glavnem agentstvu v
Ljubljani v Rožnih ulicah št. 15, kjer se tudi vprejemajo ponudbe in radovoljno
dajo pojasnila. 219 3-3

Pri zlatem drž.
jabolku.

J. Pserhofer,

Zum goldenen
Reichsapfel.

Le karnar,

44 12-11

Dunaj, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej univerzalne krog-

zdravilno sredstvo proti zaprtju. Od teh kroglice velja: 1 škatljica s 15 krogli-
cami 21 kr., 1 zavoje s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., pri nefrankovanej
pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, velja s poštne
prosto pošiljavo: 1 zavoje kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zavoje 2 gld. 30 kr., 3 zavoje
3 gld. 35 kr., 4 zavoje 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld.
20 kr. (Manj nego jeden zavoje se ne more odposlati.) — Prosi se, da se za-
htevajo izrečno J. Pserhoferja kri čistilne kroglice in gleda
na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski pečat
J. Pserhofer in sicer v rdeči barvi.

Balzam za ozebljine J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s frankovano
pošiljavo 65 kr. — Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd.,
1 steklenica 50 kr. — Ameriška maža za protin 1 gld. 20 kr. — Prašek
proti potenju nog, škatljica 50 kr., s frankovano pošiljavo 75 kr. — Balzam
za gušo, 1 flakon 40 kr., s frankovano pošiljavo 65 kr. — Zdravilna
esenca (Praške kapljice), proti sprjenemu želodcu, slabej prebavljivosti itd.,
1 steklenica 22 kr. — Angleški čudezni balzam, 1 steklenica 50 kr. —
Fijakarski prašek, proti kašlju itd. 1 škatlja 35 kr., s frankovano pošiljavo
60 kr. — Tannochin-pomada, J. Pserhoferja, najboljše sredstvo za pospe-
ševanje rasti las, 1 škatljica 2 gld. — Univerzalni obliž, prof. Steudel-a,
sredstvo primerno ranam, oteklinam itd., 1 lonček 50 kr., s frank. pošiljavo 75 kr.
— Universalna čistilna sol, A. W. Bullrich-a, domače zdravilo proti po-
sledicam slabega prebavljanja, 1 zavitek 1 gld.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih nazna-
njene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne
bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbe.

Pošiljave po pošti izvršijo se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje
pa tudi proti povzetju.

Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštni nakaz-
nici), je poština dosti nižja, nego pri pošiljavah s povzetjem.

Gričar & Mejač

prej M. Neumann

Ljubljana, Slonove ulice 11.

Največja zaloga

spomladne obleke, ogrtačev, menčikov, ponočnih sukenj
za gospode in dečke;

dežnih plaščev, jopic, mantelet, pelerin

za gospo in gospodičine.

Obleke in plašči za otroke vsake starosti.

Točno izvrševanje naročil na vsakovrstno

duhovniško obleko

iz dobrega blaga po nizkih cenah.

167 (7)

Uniforme

za državne uradnike vseh kategorij.

Zaloga najmodnejšega tu- in inozemskega
suknenega blaga (štofa)

iz kojega se izdelujejo po meri obleke, ogrtači in vse drugo za gospode,
dežni plašči, jopice, manteleti in vsi konfekcijski predmeti za
gospo in gospodičine po najnovejšem kroju na Dunaju, in ki se
tudi po jako nizki ceni oddaje na meter.

Najboljše srajce, manšeti in ovratniki.

Najnovejše kravate.